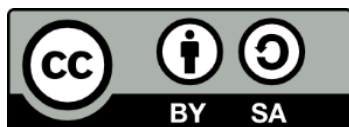

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Ενότητα 5: Προσφορά Χρήματος

Γεώργιος Μιχαλόπουλος
Τμήμα Λογιστικής-Χρηματοοικονομικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοπός

Η κατανόηση της πολλαπλασιαστικής διαδικασίας δημιουργίας χρήματος και της νομισματικής πολιτικής.

ΟΡΙΣΜΟΣ – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

• ΟΡΙΣΜΟΣ – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

- μέσο συναλλαγών
- μέσο αποθήκευσης αξίας
- μονάδα μέτρησης αξίας
- μέσο πραγματοποίησης πληρωμών διαχρονικά

• Αναγκαιότητα του χρήματος

- Αχρήματη Οικονομία \Rightarrow κόστη (Συναλλακτικά κόστη, Σύμπτωση των αναγκών, Μεγάλος αριθμός σχετικών τιμών, $N(N-1)/2$ τιμές συνολικά)

• Είδη Χρήματος

- Χρήμα αγαθό
- Χρήμα απαίτηση
- Εσωτερική αξία χρήματος

Μέτρηση Χρήματος

- **Φιλοσοφίες για την μέτρηση της ποσότητας χρήματος**
 - Συναλλακτική Προσέγγιση
 - Προσέγγιση με βάση τη ρευστότητα
- **Ορισμοί Χρήματος σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (και την ΤτΕ μετά Ευρώ)**
 - **M0:** Κέρματα + Χαρτονομίσματα σε κυκλοφορία
 - **M1:** M0 + Καταθέσεις Όψεως και διάρκειας μιας ημέρας (overnight)
 - **M2:** M1 + Καταθέσεις Ταμιευτηρίου, Προειδοποίησης έως 3 μήνες, Προθεσμίας έως 2 έτη.
 - **M3:** M2 + REPOS + Αμοιβαία αγοράς χρήματος + Τίτλοι αγοράς χρήματος και χρεόγραφα λήξης μικρότερης 2 ετών.

Ελληνική συμβολή στα νομισματικά μεγέθη της Ευρωζώνης

	Υπόλοιπα 28.2.2011 (εκατ. ευρώ)	2005	2006	2007	2008	2009	
		δ' τετμ. ²	δ' τετμ. ²	δ' τετμ. ²	δ' τετμ. ²	δ' τετμ. ²	Δεκ. ³
1. Καταθέσεις μίας ημέρας	87.488	9,3	0,7	-0,9	-7,0	11,4	13,9
1.1 Όψεως και τρεχούμενοι λογαριασμοί	25.770	20,2	1,8	10,3	-3,6	15,7	19,8
1.2 Απλό ταμειολόγιο	61.718	6,3	0,2	-4,6	-7,9	9,5	11,5
2. Καταθέσεις προθεσμίας έως 2 ετών	115.197	45,2	37,5	42,2	39,1	2,7	-2,4
3. Καταθέσεις υπό προεvidοποίηση έως 3 μηνών ⁴	2.887	105,2	-24,4	-20,3	-24,1	64,2	69,9
4. Σύνολο καταθέσεων (1+2+3)	205.572	20,7	12,1	15,9	15,3	6,6	4,6
5. Συμφωνίες επαναγοράς (repos)	102	-72,8	-35,7	-54,3	-11,4	-67,1	-50,0
6. Μειζάνδια αμοιβαίων κεφαλαίων διαθεσίμων	996	-51,8	-2,5	40,5	-58,8	-44,8	-32,1
7. Χρεόγραφα διάρκειας έως 2 ετών ⁵	5	-42,2	24,2	-	-	-	-
8. Μ3 χωρίς το νόμισμα σε κυκλοφορία (4+5+6+7)	206.674	6,9	10,6	14,7	14,4	4,8	3,2

Συνοπτικός Πίνακας Νομισματικών Μεγεθών

Πίνακας I Συνοπτικός πίνακας νομισματικών μεγεθών

(τα τριμηνιαία στοιχεία είναι μέσοι όροι, εποχικά και ημερολογιακά διορθωμένοι)

	Υπόλοιπα ως ποσοστά % του M3 ¹⁾	Ετήσια		
		γ' τρ. 2007	δ' τρ. 2007	ο
M1	42,0	6,5	5,9	
Νόμισμα σε κυκλοφορία	7,1	8,9	8,0	
Καταθέσεις μίας ημέρας	34,9	6,1	5,5	
M2 - M1 (= λοιπές βραχυπρόθεσμες καταθέσεις)	43,0	15,0	16,8	
Καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως 2 ετών	26,2	37,6	40,6	
Καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως 3 μηνών	16,8	-3,2	-3,9	
M2	85,1	10,3	10,7	
M3 - M2 (= εμπορεύσιμα χρηματοδοτικά μέσα)	14,9	18,7	19,6	
M3	100,0	11,5	12,0	

Η προσφορά χρήματος: πολλαπλασιαστική δημιουργία καταθέσεων

- Ένα απλοϊκό μοντέλο προσφοράς χρήματος: Υποθέσεις
α) Οι εμπορικές τράπεζες κρατούν μόνο τα δεσμευμένα διαθέσιμα, ποσοστό r επί των καταθέσεων β) Το κοινό δεν κρατά χρήμα κεντρικής τράπεζας γ) η ζήτηση για δάνεια είναι απεριόριστη

Τότε: $R = r \times D \Rightarrow D = (1/r) R \Rightarrow$
 $\Delta D = (1/r) \Delta R$

Όπου $(1/r) > 1$

Συμπέρασμα: Μια αύξηση των διαθέσιμων των τραπεζών οδηγεί σε πολλαπλάσια αύξηση των καταθέσεων και επομένως σε πολλαπλάσια αύξηση της ποσότητας χρήματος

Υπόδειγμα προσφοράς χρήματος

Υποθέτουμε τώρα επιπλέον ότι το κοινό κρατά μετρητά C σε μια αναλογία με τις καταθέσεις D , ίση με C/D (αντίθετα με τη υπόθεση β του απλού υποδείγματος).

Τότε η προσφορά χρήματος είναι $M = C + D$
και

η νομισματική βάση (χρήμα ΚΤ) $MB = C + R$

Άρα $(M/MB) = (C + D)/(C + R)$ και διαιρώντας με D αριθμητή και παρονομαστή:

- $M = [1 + (C/D)] / [r + (C/D)] * MB$

Παράδειγμα Πολλαπλασιασμού καταθέσεων

•**Υπόθεση:** το κοινό κρατά 20% των ρευστών σε μετρητά ενώ το ύψος των υποχρεωτικών διαθεσίμων είναι 10% για τις τράπεζες

Βήμα	Περιγραφή	Δάνεια Τραπεζών	Μετρητά	Τραπεζ. καταθέσεις
1	Δάνειο A-Bank από Κ. Τράπεζα 1000 €			
2	Η A-Bank δίνει δάνειο στην X	1000		
3	Η X καταθέτει σε B-Bank το 80%		200	800
4	Η B-Bank δανείζει το 90% των καταθ. σε Ψ	720		
5	Ο Ψ καταθέτει σε C-Bank το 80%		144	576
6	Η B-Bank δανείζει το 90% των καταθ. σε Z	518		
7	Ο Z καταθέτει σε B-Bank το 80%		103,7	414,7
8	Η B-Bank δανείζει το 90% των καταθ. σε Ω	373,2		
9	Ο Ω καταθέτει σε E-Bank το 80%		74,6	298,6
.....

Πολλαπλασιαστική δημιουργία καταθέσεων:
(800 + 576 + 414,7 + 298,6 +).

Παράγοντες που μεταβάλλουν την προσφορά χρήματος

- Μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής από ΚΤ
 - A. Πολιτικές που μεταβάλλουν την νομισματική βάση
 - Μεταβολή του προεξοφλητικού επιτοκίου της ΚΤ: αύξηση του επιτοκίου αυτού \Rightarrow μείωση της MB και επομένως του M
 - Πράξεις ανοικτής αγοράς χρεογράφων: πωλήσεις τίτλων από την ΚΤ \Rightarrow μείωση της MB και του M
 - B. Πολιτικές που μεταβάλλουν τον πολ/σιαστή χρήματος
 - Μεταβολή του ποσοστού υποχρεωτικών διαθεσίμων των τραπεζών: αύξηση του $r \Rightarrow$ μείωση πολ/στή και του M
- Μεταβολή της επιθυμίας του κοινού στο λόγο C/D:
Αύξηση του λόγου C/D \Rightarrow μείωση του πολ/στη και του M

Νομισματική πολιτική: ορισμός και μέσα άσκησης

- Η πολιτική η οποία ασκείται από την ΚΤ και αποσκοπεί στον έλεγχο της ποσότητας χρήματος στην οικονομία και στον επηρεασμό του επιτοκίου στην αγορά χρήματος
- Οι προκαλούμενες από την ΚΤ μεταβολές επιτοκίου επηρεάζουν τον δανεισμό, την κατανάλωση και επενδύσεις και επομένως την συνολική ζήτηση στην οικονομία
- Μέσα Νομισματικής πολιτικής
 - Πράξεις ανοικτής αγοράς
 - Προεξοφλητική πολιτική
 - Μεταβολές στο ποσοστό υποχρεωτικών διαθεσίμων

Χαρακτηριστικά μέσων νομισματικής πολιτικής

- Πράξεις ανοικτής αγοράς
 - Δυναμική ή αμυντική στρατηγική
 - Εκούσια πολιτική
 - Ευέλικτο και ακριβές μέσο νομισματικής πολιτικής
 - Αναστρέψιμο μέσο νομ..πολ.
 - Άμεση διεκπεραίωση
- Προεξοφλητική πολιτική
 - Ρόλος σταθεροποιητικός στο σύστημα παρά μέσο ελέγχου συνολικής ρευστότητας
 - Δανειστής τελευταίας στιγμής
 - Ακούσιο μέσο για την Κ. Τράπεζα
 - Κριτική στην χρήση του μέσου: **απώλεια ελέγχου προσφοράς χρήματος, διακυμάνσεις στα επιτόκια της αγοράς, σύγχυση από την ανακοίνωση αλλαγών στο προεξοφλητικό επιτόκιο**

Διάγραμμα I Επιτόκια της ΕΚΤ και της αγοράς χρήματος

Διάγραμμα I Επιτόκια της ΕΚΤ και της αγοράς χρήματος

(ποσοστά % ετησίως, ημερήσια στοιχεία)

- επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης
- ... επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων
- - - ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης
- EURIBOR τριών μηνών

Πηγή: ΕΚΤ.

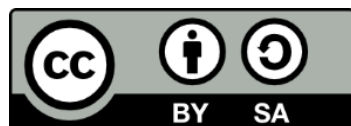
Δομή της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ

- Ομοσπονδιακή δομή: αποφάσεις από την ΕΚΤ και εκτέλεση αποφάσεων από το ΕΣΚΤ
- Διοικητική δομή ΕΚΤ
 - Εκτελεστική Επιτροπή (πρόεδρος, αντιπρόεδρος, 4 μέλη)
 - Διοικητικό Συμβούλιο
 - Γενικό Συμβούλιο
- Ανεξαρτησία στη λήψη αποφάσεων

Ενιαία Νομισματική Πολιτική στην Ευρωζώνη: Χαρακτηριστικά

- **Σκοπός:** Νομισματικής Σταθερότητα (πληθωρ. <2% μεσοπρόθεσμα), υποστήριξη της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ
- **Θεσμικό Πλαίσιο:** Ανεξαρτησία με την πολιτική και οικονομική έννοια του όρου.
- **Μέσα:** α) Πράξεις Ανοικτής Αγοράς,
β) Πάγιες Διευκολύνσεις οριακής χρηματοδότησης και αποδοχής καταθέσεων
γ) υποχρεωτικά διαθέσιμα (2%)

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

